

Brześć Katolicki

Католіцкі Брест

№ 1 – 4, styczeń – kwiecień 2011

OŁTARZ GŁÓWNY ODSŁONIĘTY

Podczas Świąt Bożego Narodzenia 2010 został odsłonięty ołtarz główny w kościele pw Podwyższenia Krzyża Świętego w Brześciu.

Kościół był ufundowany przez W. Ks. Witolda w roku 1412. W czasie budowy twierdzy brzeskiej w roku 1836 kościół został zburzony, jak i całe stare miasto Brześć. Na nowym mieście parafianie w 1856 roku wybudowali murowany kościół. Z tego czasu i do roku 1948, kiedy władze komunistyczne zamknęły świątynię, katolicy miasta mogli wyznawać swoją wiarę w tak pięknej klasycystycznego kształtu

katedrze. W budynku kościoła wszysktko zostało zrujnowane (do fundamentów zniszczone trzy ołtarze), zmieniono interier budynku przez zrobienie pięter, zburzone zostały dwie wieże głównej fasady. Tu od roku 1957 po rok 1990 umieszczono muzeum krajoznawcze. W roku 1990 kościół udało się odzyskać i rozpocząć prace związane z odbudową, którymi kierował ks. Zbigniew Karolak. W roku 1992 powrócił na swoje miejsce w prawej nawie cudowny obraz Matki Bożej Brzeskiej koronowany w roku 1996 przez księdza kardynała Kazimierza Świątkę.

W latach 2002-2005 zostały odbudowane dwa boczne ołtarze przez wiernych pod kierownictwem księdza biskupa Kazimiera Wielikosielca, który pełnił funkcję proboszcza parafii od roku 2000 do roku 2007. Dzięki jego staraniom również w roku 2005 zostały rozpoczęte prace nad budową ołtarza głównego, które jeszcze w pełni nie zostały ukończone do dnia dzisiejszego, jednak już ołtarz główny w kościele udało się odsłonić dla wiernych.

Prace renowacyjne związane z przywróceniem pierwotnego wyglądu kościoła

wymagały zaangażowania się wszystkich ludzi dobrej woli i parafian. Od roku 2007 prace te odbywały się pod kierownictwem ks. proboszcza Jerzego Chiniewicza.

Mamy nadzieję, że nasza wspólna opieka nad odnowioną brzeską świątynią katolicką zaowocuje dobrem dla naszego i przyszłych pokoleń wierzących.

Na foto: Chór „ZGODA” Oddziału Brzeskiego Związku Polaków Białorusi śpiewa kolędy.

Hanna PANISZEWA

КАСЦЁЛ СЭРЦА ЕЗУСА НА ГРАЕЎЦЫ – невядомы маленькі архітэктурны шэдэўр міжваеннага Брэста

Пасля Першай сусветнай вайны чыгуначны вузел Брэст-Літоўск не страціў былога значэння, горад падранейшаму заставаўся важным міжнародным транспартным цэнтрам і буйнейшым чыгуначным вузлом адроджанай Польшчы. Таму каля 18% насельніцтва горада было занята аблугоўваннем чыгункі. У 1920 г. быў адбудаваны ўзарваны ў жніўні 1915 г. пры адступленні расійскіх войскаў Цэнтральны вакзал, пабудавана на пачатку 1920-х гадоў калонія-комплекс адна-двухпавярховых асабнякоў для чыноўнікаў чыгункі. Да 1929 г. ў Брэсце-над-Бугам (неафіцыйная называ горада з 13 лістапада 1919 г., заканадаўча з 12 лютага 1923 г.) было адноўлена 729 будынкаў, з больш за 2 500 зруйнаваных і спаленых у жніўні 1915 г.

У гэты перыяд пачалася інтэнсіўная забудова чыгуначных слабодак Граеўка і Кіеўка, якія паўсталі ў пачатку 1870-х гадоў, што ператварыла іх ва ўнушальныя прыгарады. 6 кастрычніка 1929 г. Граеўка ўвайшла ў межы горада, а ў 1930 г. былі далучаны Кіеўскае і Шпановіцкае прадмесці. На той час у Брэсце-над-Бугам дзеянічалі трох рымска-каталіцкія парафіі.

Рэлігійныя патрэбы жыхароў цэнтральнай часткі горада аблугоўвалі: касцёл Узвіжання Святога Крыжа на плошчы Рамальда Траўгута і два Дамы малітвы Нацыянальга касцёла па вуліцы Сцяцкевіча, 20 і Касцюшкі, 4. На Кіеўскім прадмесці дзеянічала капліца Маці Божай Каралевы Кароны Польскай. Патрэбы гарнізона крэпасці забяспечваў гарнізонны касцёл Св. Казіміра. Усё больш шматлікае каталіцкае насельніцтва Граеўскага прадмесця мела цяжкасці ў завадавальненні рэлігійных патрэб. Зыходзячы з гэтага, паўстала неабходнасць пабудовы чыгуначнага касцёла.

Месца для будаўніцтва было выбрана паміж Цэнтральным вакзалам і чыгуначным шпіталём (пабудаваны расійскай чыгункай у другой палове XIX стагоддзя), у паласе адчужэння чыгункі на вуліцы Мяшчанская у раёне перасячэння вуліц Niecalia і Žabia. Тэрыторыя, выдзеленая пад забудову ўяўляла сабою вузкую паласу блізкую да трохвугольніка даўжынёй каля 150 м і шырынёй у найбольшым вымярэнні 30 м. Праект храма быў замоўлены вядомаму брэсцкаму архітэктару Юзафу Бараньскаму.

Акрамя таго Юзаф Бараньскі – выкладчык малюнка, архітэктурны і

начартальны геаметры і ў Тэхнічнай школе імя маршалка Пілсудскага, дзяржаўны ўпраўнаважаны архітэктар, які меў гербавую пячатку (дарэчы, адзіны з архітэктараў міжваеннага горада) і права на праектаванне аб'ектаў любой складанасці. Знамянальна, што архітэктар праектаваў у Брэсце галоўным чынам значныя аб'екты з якіх захаваліся: новы корпус Тэхнічнай школы імя маршалка Пілсудскага (цяперашні будынак чыгуначнага коледжа), евангелісцка-аўгсбургская кірха (кінатэатр «Змена»), гарадская бальніца (бальніца хуткай медыцынскай дапамогі),

Дзіяна Беламесава. Макет Касцёла Сэрца Езуса. 2007г.

дом Яніны Урбановіч (швейная фабрика імя Фаміна), будынак Папячыцельства Брэсцкай школынай акругі (будынак філармоніі), гарадскі тэатр, некалькі брэсцкіх асабнякоў. Асобны почырк архітэктара лёгка заўажаецца ва ўсіх яго пабудовах. Пабудаваныя па яго праектах будынкі вылучаюцца з ліку пабудоў, створаных па праектах іншых, часта больш плённых, архітэктараў Брэста, якія таксама працавалі ў рацыяналістычным накірунку (Н. Сінкевіч, Н. Катовіч, Б. Новак, С. Сідарчук, Б. Рымкевіч і іншыя) у 1920-х – 30-х гадах. Юзаф Бараньскі працаваў у горадзе да акупацыі Другой Рэчы Паспалітай. Лёс архітэктара з верасня 1939 невядомы.

Новы касцёл быў пабудаваны ў 1932 годзе і асвечаны ў імя Найсвяцейшага Сэрца Пана Езуса. Як і вышэйпералічаныя аб'екты Бараньскага, храм быў пабудаваны ў стылі функцыяналізму, які ўзнік пасля Першай сусветнай вайны, і шырока распаўсюдзіўся ў 1920-1930-я гады. Галоўным прынцыпам функцыяналізму быў закладзены лозунг архітэктара Л. Салівіна – «форму вызначае функцыя». Для гэтага рацыяналістычнага накірунка характэрны: максімальная мэтанакіраванасць планіровачныхрашэнняў і канструкцый, дакладная адпаведнасць будынка яго прызначэнню, эканамічнасць будаўніцтва. Мастацкая выразнасць праявілася праз аскетызм форм. Будынкам была характэрная геаметрычнасць аб'ёмаў, контраст глухіх паверхняў сцен з вялікай плошчай шклення, плоскія дахі, гарызантальныя вокны, часам адкрытыя апоры на ніжніх паверхах. Функцыяналізм, як аснова мадэрнізму, у розных краінах меў розныя асаблівасці, адценні, архітэктурныя школы і назвы: канструктывізм, рацыяналізм, «новая архітэктура», «сусветны стыль», функцыяналізм, «эспры - нуво», «Баўхаус», «Стыль», «АСНОВА» і іншыя. Прадстаўнікі «брэсцкага функцыяналізму» не выкарыстоўвалі плоскіх

дахаў, невысокія скатныя дахі, як правіла, былі схаваныя за атыкамі і не чыталіся пры ўспрыніяці вулічных фасадаў.

Для Юзафа Бараньскага канфігурацыя ўчастка вызначыла аб'ёмна-прасторавае рашэнне новага храма. На ўчастку ўжо быў аднапавярховы цагляны будынак даваеннай пабудовы, які належаў чыгунцы. Будынак размяшчаўся ў непасрэднай блізкасці ад чыгункі, быў у добрым стане, і яго было вырашана захаваць. Па ўсім відаць, раней гэта быў рамонтны цех, пра што гавораць вялікія аконныя праёмы. Пануючая ў хрысціянстве аналогія храма з караблём Ноя, які вёў да збавення, была пераасэнсавана Майстрам у новым «індустрыйна-чыгуначным» канцэпце – «Храм-Лакаматыв». Магчыма, архітэктара натхнілі праваслаўныя цэрквы-вагоны, якія рухаліся па франтах Першай сусветнай вайны. Таму архітэктар абраў восевую кампазіцыю блакіроўкі касцёла, плябаніі і існуючага будынка, у якім былі паменшаныя вокны, будынак быў рэканструяваны з чыгуначнага складу з ізаляваным уваходам з тэрыторыі чыгункі. Комплекс будынкаў асацыяваўся з цягніком. Размешчаныя адзін за адным і аддзеленыя зрокава

Дзіяна Беламесава. Макет унутранага дворыка касцёла

На фота: сучасны выгляд будынка былога касцёла

брандмаўэрнымі сцэнамі будынкі сімвалізавалі манументальны чыгуначны састаў, які вядзеца касцёлам-лакаматывам. Эфект узмачняўся непасрэднай блізкасцю чыгуначных пүцей. Сцены касцёла прарэзаны вялікімі высокараразмешчанымі арачнымі аконнымі праёмамі. У алтарнай частцы вокны размешчаны ў два ярусы, нагадваюць кабіну машыніста, дзе незаўважна прысутнічае Пан, які вядзе паству да Вечнага Жыцця. За алтаром – плябанія, якая нагадвае кузай з вугалем. Вышыню, адносна невялікага фасада касцёла, надаюць вертыкальныя члененні галоўнага фасада. Вуглавыя псеўдарызаліты, глухія на галоўным фасадзе, прарэзаны вузкімі вокнамі на бакавых. Галоўны фасад падзелены трыма высокімі нішамі, у ніжній частцы якіх на ўсю шырыню ніш размешчаны філянговыя

дзверы. Цэнтральная, самая вялікая ніша, завершана акном-акулусам з крыжовым пераплётам, нагадвае кацёл парвоза. Пад ёй вялікі лацінскі крыж. У бакавых нішах вузкія аконныя праёмы. Атык завяршае вялікі лацінскі крыж-«труба», размешчаны на адкрытай трохрамай званіцы. Рызаліт бакога ўвахода ў храм паўтарае тэму галоўнага фасада. Усе элементы комплекса захоўваюць у сабе глыбокі эзатэрычны сэнс. З паўднёвага боку галоўнага фасада размешчана капліца-ратонда з невялікім нартэксам-рызалітам (не захавалася). На жаль, на праектных чарцяжах Юзафа Бараньскага, ласкова прадастаўленых былым настаяцелем касцёла Святога Крыжа ў Брэсце Збігневам Каролякам, няма фасадаў капліцы. Верагодна, капліца-ратонда на думку архітэктара павінна была нагадваць

цыстэрну для запраўкі «парвоза-касцёла» вадой. На тэрыторыі касцёла, згодна праекта быў разбіты невялікі сквер з гаспадарчымі пабудовамі. У скверы была прадугледжана пляцоўка для дзяяцей. За скверам быў сад.

Комплекс быў пабудаваны па фундацыі польскай чыгункі намаганнямі кс. Юзафа Манюшкі і асвежаны восенню 1932 года. Вядома, што ў 1934 настаяцелем касцёла быў кс. Люцыян Жаландковіч. Як сцісла гаворыцца ў дакументах Магістрата Брэста-над-Бугам, «касцёл каменны, рымска-каталіцкі прыход, вул. Мяшчанская, 9, касцёл плошчай 30x13 + плябанія на 3 пакоі». У праекце Бараньскага захаваліся чарцяжы галоўнага алтара касцёла, выкананыя ў стылі канструктывізму; славістыя лапаткі размешчаныя ўступамі ў выглядзе ступеньчатай піраміды з невялікім неакельцкім крыжам пасярэдзіне. Па сведчаннях старажылаў Граеўкі, летам 1938 у крыпце касцёла некаторы час знаходзілася труна з астанкамі апошняга польскага караля і Вялікага князя Вялікага княства Літоўскага Станіслава-Антонія Аўгуста Панятоўскага, перададзеная савецкім урадам, да рашэння з Варшавы перазахаваць яго ў Троіцкім касцёле Воўчына. Па адных сведчаннях, касцёл зачынілі немцы ў 1941, пераўтварыўшы

яго ў склад солі і «ваеннную базу». Па іншых, касцёл дзейнічаў да 1944, і салдаты-кatalікі фашистскай арміі ўесь перыяд акупацыі наведвалі службу. Дакументальна не ўсталявана, калі касцёл зачынілі. У 1952г. у будынку касцёла размяшчаўся кінатэатр «1 Мая». З 17 чэрвеня 1956 Чырвоны Куток станцыі Брэст-Цэнтральны, пазней ператвораны ў Клуб чыгуначнікаў Брэсцкага вузла. Фасады касцёла былі рэканструяваны ў стылі правінцыяльнага «сталінскага ампіру». На галоўным фасадзе паявіліся пілястры – адвольная трактоўка карынфскага ордэра, на якія абапіраецца магутны антаблемент. Атык набыў трохвульныя абрывы з увянчальным карнізам на дэнтыкулах. Франтон упрыгожыла рэльефная псеўдапаноплія. Праёмы дзвярэй атрымалі прафіляваныя налічнікі. Дзіўна, што аўтэнтычныя дзверы на галоўным фасадзе касцёла захаваліся, і служаць дагэтуль. У 1970-х будынак ablіцаваны керамічнай пліткай «кабанчык». У 1980-х клуб перайменавалі ў Дом культуры чыгуначнікаў.

Будынак касцёла – узор функцыяналізму, які не мае аналагу, заслугоўвае ўключэння ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь.

Мікалай УЛАСЮК
(старэйшы)

LISTA KSIĘŻY PRACUJĄCYCH W BRZEŚCIU

WKL i Rzeczpospolita Polska – 1400-1795 r.

Pleban

1412 – 1413 – ks. ANDRZEJ	1683 – 1684 – ks. PACHOCKI
1415 – 1500 – <i>brak informacji</i>	1690 – ks. Franciszek KOWALEWSKI
1511 – ks. Mikołaj WYESZGALOWICZ	1695 – 1720 – <i>brak informacji</i>
1515 – 1600 – <i>brak informacji</i>	1725 – 1766 – ks. Piotr SZPANNENBERG
1614 – 1615 – ks. Franciszek ZAJERSKI	1775 – 1778 – o. Jan Beniślawski (ex SJ) Rektor Szkoły
1615 – 1623 – jako wikarzy proboszcza OO. Jezuici	1780 – ks. Ludwik SKŁODOWSKI
1610 – 1680 – <i>brak informacji</i>	1785 – ks. PUCCIŁOWSKI
	1788 – 1789 – ks. Wojciech Kossakowski (w)

Lata rozbiorów – Rosja Carska – 1795 – 1918 r.

Proboszcz, wikary

1795 – 1820 – ks. Wojciech KOSSAKOWSKI	1822 – 1823 – ks. Jakub Godlewski (w),
1795 – 1813 – ks. Jakub Masiukiewicz (w),	1821 – 1822 – ks. Sylwester Pętkowski (w),
1804 – 1810 – ks. Piotr Bobiński (w),	1825 – 1828 – ks. Jan Malecki (w),
1810 – 1820 – ks. Franciszek Klimaszewski (w, pref.),	1835 – 1836 – ks. Piotr Dzierzkowski (pref),
1812 – 1820 – ks. Kazimierz Sakowicz (w, pref.),	1835 – 1836 – ks. Marceli Podgórski (w),
1810 – 1820 – ks. Grzegorz Zeleszkiewicz (w)	1835 – 1836 – o. Kalikst Tyszkowski OCD (w)
1820 – 1822 – ks. Karol BLUMSKI	1842 – dziekanem ks. Jan MALEWSKI ¹
1820 – ks. Wojciech Kossakowski (ex p)	1839 – ks. Wincenty Dziemianowicz (pref)
1820 – 1822 – ks. Jakub Godlewski (w)	1855 – 1869 – ks. Wincenty DZIEMIANOWICZ
ok. 1820 – ks. Grzegorz Zeleszkiewicz (w);	1870 – 1871 – ks. Justyn Ścipurzycki
ok. 1820 – ks. Franciszek Klimaszewski (pref),	1855 – 1856 – ks. Stanisław Jastrzębski (w)
ok. 1820 – ks. Kazimierz Sakowicz (pref),	1855 – 1856 – ks. Tomasz Szymkowicz (w)
ok. 1820 – ks. Jakub Masulewicz (kap. sióstr)	1859 – 1862 – ks. Walenty Jabłonowski MIC (w)
1822 – 1836 – ks. Kazimierz SAKOWICZ	1855 – 1856 – ks. Franciszek Sidorowicz (kap. szk.)
	1859 – 1860 – ks. Onufry Czajkowski (w)
	1855 – 1862 – ks. Jakub Godlewski (m)

1859 – 1862 – ks. Wiktor Snigurski (pref)

1862 – 1864 – ks. Jan Niewiarowski MIC (w)

1855 – 1860 – ks. Adam Koźmian (kapel. wojsk.)

1866 – 1869 – ks. Jan Niewiarowski (w)

1866 – 1867 – ks. Wiktor Snigurski (pref)

1866 – 1869 – ks. Jerzy Źeleszkiewicz (m)

1866 – 1867 –

ks. Sylwester Pentkowski (m)

1871 – 1875 – ks. Hipolit GŁOWACKI

1866 – 1872 – o. Jan Niewiarowski (w)

1866 – 1872 – ks. Grzegorz Źeleszkiewicz (m)

1875 – 1877 –

ks. Konstanty BIERNIKOWICZ

1877 – 1886 – ks. Hipolit GŁOWACKI

1881 – ks. Antoni Razulewicz (w)

1881 – 1882 – ks. Bolesław Lipiński (w)

1884 – 1885x – ks. Jan Sadowski (w)

1886 – 1892 – ks. Ignacy MIERKIWCZ

1888 – 1889 – ks. Jan Sacharko (w)

1889 – 1890 – ks. Jan Sadowski (w)

1892 – ks. Antoni Songailo (w)

1892 – 1893 – ks. Joachim Raczkowski (w)

1884 – ks. Stanisław Maciejewicz (w, pref.)

1897 – 1898 – ks. Jan ZACHOWSKI

1897 – 1898 – ks. Antoni Saletycki (w)

1898 – 1906 – ks. Paweł STANIEWICZ

1904 – vacat.,

1904 – 1907 – ks. Zenon Zielonko (pref.),

1905 – 1906 –

ks. Stanisław Siwicki (w),

1906 – 1907 – ks. Ignacy ROSOŁOWSKI

1906 – 1907 – ks. Józef Farbotko (w),

1907 – 1918 – ks. Paweł STANIEWICZ

1908 – 1910 – ks. Jan Matulewicz (w),

1909 – 1910 – ks. Józef Sochoń (w),

1909 – 1912 – ks. Witold Kuźnicki (w, pref.),

1910 – 1911 – ks. Adolf Romecki (w),

1911 – 1917 – ks. Fabian Szczerbicki (w),

1907 – 1917 – ks. Zenon Zielonko (pref.),

1912 – ks. Jan Żochowski,

1912 – 1920 – ks. Antoni Rudziuk (w),

1914 – 1917 – ks. Jakub Zdanowicz (w),

1911 – 1912 – ks. Julian Jakubowski (?).

II Rzeczpospolita Polska – 1918-1939 r.

Proboszcz i wikary

1918 – 1920 – ks. Antoni SONGAJŁO

1919 – 1920x – ks. Ignacy Wierobiej (w),

1918 – 1919 – ks. Fabian Szczerbicki (pref),

1919 – ks. Ignacy Rosołowski

1920 – 1928 – ks. Nikodem TARASEWICZ

x1920 – 1928 – ks. Ignacy Wierobiej (w),

1919 – 1931 – ks. Jan Szot,

1919 – 1925x – ks. Fabian Szczerbicki (kat),

1922 – 1928 – ks. Jan Kazimierz Borysiuk,

1924 – 1925 – ks. Emilian Pietranik,

1926 – 1928 – ks. Leopold Mackiewicz,

1927 – 1928x – ks. Tomasz Lipecki (w)

1928 – 1932 –

ks. Kazimierz BUKRABA

LISTA KSIĘŻY PRACUJĄCYCH W BRZEŚCIU

1928 – 1934 – ks. Tomasz Lipecki (w)	1928 – 1929 – ks. Nikodem TARASIEWICZ (a)]	1930 – 1936 – ks. Tadeusz Grzesiak (w, rezed.)	1936 – 1938 – ks. Józef Daminia,
1928 – 1939 – ks. Jan Borysiuk (pref),	1930 – 1933 – ks. Józef MONIUSZKO (p)]	1933 – 1936 – ks. Jan Breczko (rez.),	1936 – 1938 – ks. Wacław Łozowski,
1925 – 1939 – ks. Fabian Szerbicki (kat),	1933 – 1937 – ks. Witold IWICKI	1932 – 1936 – ks. Marek Symonowicz (pref),	1937 – 1938 – ks. Lucjan Żołądkowski,
1929 – 1930 – ks. Bolesław Małecki (pref),	1933 – 1934 – ks. Józef Maciejak (w),	1935 – 1939 – ks. Władysław Siekierka,	1937 – 1938 – ks. Aleksander Zieleński;
1929 – 1930 – ks. Jan Urbanowicz (pref),	1930 – 1936 – ks. Tadeusz Grzesiak (w),	1933 – 1938 – ks. Lucjan ŻOŁĄDKOWSKI (p)],	1937 – 1939 – ks. Wacław PIĄTKOWSKI]
1929 – 1934 – ks. Marek Symonowicz (pref),	1933 – 1934 – ks. Mieczysław Kubik (w),	1933 – 1934 – ks. Piotr Guła (w)],	1938 – 1939 – ks. Jan WĘCKIEWICZ (p)],
1932 – 1936 – ks. Stanisław Kopij (w, pref.),	1933 – 1936 – ks. Stanisław Kopij (w),	1935 – 1936 – ks. Stanisław Sobótka (w)..	1930 – 1939 – ks. Jan Borysiuk (rez)],
ok. 1930 – ks. Jan Wierzbicki,	1935 – 1936 – ks. Wiesław Piątkowski (pref.),	1937 – 1938 – ks. Jan WIĘCKIEWICZ	1939 – ks. Stanisław Sobótka (w)]
1932 – ks. Czesław Wojtyniak	1935 – 1936 – ks. Andrzej Zgryza (w),	1936 – 1939 – ks. Czesław Jerzewski,	

Okupacja wojny – 1939-1945 r. i ZSRR – 1945 – 1989 r.

Proboszcz i wikarzy

1939 – 1943 – ks. Jan URBANOWICZ
ok. 1938 – 1939 – ks. Jan Więckiewicz,
1938 – 1945 – ks. Piotr Waszczeniuk (w),
1938 – 1939 – ks. Władysław Grobelny,
1939 – ks. Stanisław Lazar (pref),
1939 – 1942 – ks. Józef Horodyński (kat),
1939 – 1940 – kl. Jan Zajączkowski SJ,
1940 – ks. Michał Woroniecki,

1940 – ks. Antoni Grzybowski,
1943 – 1945 – ks. Jerzy Rosiak (w),
[***1939 – 1947** – ks. Wacław PIĄTKOWSKI (p)]
[***1938 – 1939** – ks. Józef Zając]
1943 – 1944 – ks. Wacław PIĄTKOWSKI
1945 – 1947 – ks. Jerzy ROSIAK
1947 – 1948 – Stanisław ŁAZAR
1955 – 1988 – Stanisław ŁAZAR

ZSRR i Republika Białoruś – 1989 – 2011 r.

Proboszcz i wikary

1989 – 2000 – ks. Zbigniew KAROLAK
***1994 – 1996** – ks. Maciej Szmytowski
TChr (w),
***2000** – ks. Jan WASILEWSKI (a)
[***1988 – 2011** – ks. Tadeusz OLSZEWSKI]
2000 – 2007 – ks. bp. Kazimierz WIELIKOSIELEC OP
2000 – 2001 – o. Wiktor Borysiewicz OFMCap
o. Jan FIBEK

(w),

2001 – 2002 – ks. Jerzy Chiniewicz (w),

2002 – 2003 – ks. Andrzej Szut (w)

2007 – 2011 – proboszcz ks. Jerzy CHINIEWICZ

2008 – 2011 – ks. Jerzy Waranko (w)

2010 – 2011 – ks. Walenty Lewkowicz (w)

2005 – 2011 – ks. Antonij Hej

2011 – ks. Jerzy Mieduszewski

WEEKENDY Z CHEMIN NEUF

Młodzież Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Brześciu miała cudowną szansę uczestniczyć w weekendach, zorganizowanych w Warszawie Wesołej przez chrześcijańską wspólnotę Chemin Neuf. W tłumaczeniu z francuskiego Chemin Neuf oznacza „Nowa droga”. Wspólnota ta powstała we Francji w 1975 roku. Jest wspólnotą

katolicką o powołaniu ekumenicznym. Zaangażowane do wspólnoty są zarówno osoby świeckie, jak i konsekwowane. Wśród licznych misji wspólnoty jest praca duszpasterska z młodzieżą. Dzięki weekendom w Warszawie Wesołej młodzież z Brześcia miała możliwość odpozywać, bawić się, modlić się razem oraz spotykać się z ciekawymi gośćmi,

zadawać niepokojące i trudne pytania, umacniać się w wierze. Weekendy odbyły się w październiku 2010 roku, lutym, kwietniu oraz czerwcu 2011 roku. Podczas weekendów poruszone zostały między innymi temat zaczynania od nowa z Jezusem, temat czystości oraz problem trudnych wyborów w naszym życiu. Chwile, spędzone w miłym towarzystwie i

modlitewnej atmosferze na zawsze pozostaną w naszej pamięci. Pozwólmy Jezusowi przemienić nasze serca.

Za wsparcie finansowe dziękujemy Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, która pomogła pokryć wydatki związane z uczestnictwem i dojazdem młodzieży katolickiej z Białorusi.

Marina PANISZEWA

TAIZE PO RAZ TRZYDZIESTY TRZECI

Kolejne trzydzieste trzecie spotkanie Wspólnoty Taize (poprzednie między innymi w Poznaniu, Zagrzebiu, Mediolańcu, Lizbonie, Hamburgu, Budapeszcie i Paryżu) odbyło się w Rotterdamie w dniach 28.12.2010 – 01.01.2011. Blisko 30 000 młodych ludzi z całego kontynentu zebralo się w tym mieście na 5 dni dla modlitwy i wspólnego przebywania.

Dla Wspólnoty Taize „pielgrzymka zaufania” oznacza dalszy ciąg spotkań młodych ludzi, którzy poszukują pokoju i zgody nie tylko pomiędzy chrześcijanami, ale i pomiędzy wszystkimi narodami.

W spotkaniu wzięło udział ponad 100 osób z Brześcia, Baranowic i Pińska.

Młodzi uczestnicy spotkania zostali przyjęci we wspólnotach i rodzinach od Bredy do Hagi i od Hagi do

Chuk-wan-Holand. Pierwsza część dnia odbywała się w kościołach (150 kościołów przyjmowało gości), a druga część dnia to wspólny obiad i modlitwa w Centrum Wystawowym Ahou. Seminaria, które były prowadzone w drugiej części dnia, pomogły młodzieży w rozważaniach nad źródłem wiary i swojej gotowości do służenia Chrystusowi jak w kościele, tak i w społeczeństwie. Niektóre tematy seminariów były wzięte z „Listu z Chile”, który brat Alois, prior Wspólnoty Taize przywiózł po spotkaniu młodzieży Ameryki Łacińskiej, które odbyło się w Chile w dniach 8-12 grudnia.

List z Chile zaprasza młodzież do rozważania na temat radości i solidarności z tymi, którzy cierpią, na temat radości, która sprzeciwia się sceptyczemu społecznemu.

Młodzież z Brześcia w drodze powrotnej zwiedziła Niemcy (Hamburg) i Polskę (Warszawa).

Julia SZELPUK

СПАТКАННІ МОЛАДЗІ НА РЭЧЫЦЫ

Чалавек пазнае гэты свет не адразу: толькі набраўшыся жыццёвага вопыту можна спадзявацца на тое, што ў складаных умовах сучаснай дэмаралізацыі пазнаеш праўду жыцця, застанешся сапраўдным сведкам веры і будзеш жыць паводле Божых запаведзяў.

Сустрэчы каталіцкай моладзі – своеасаблівы адказ на гэтыя выклікі сучаснасці. Гэта вострай надзеі, дзе кожны малады католік можа адчуць сябе ў "свайм" асяроддзі. Тут не трэба прыкідвацца кімсі з дзеля абароны свайго "я", не трэба хвалявацца

аб tym, што цябе не зразумеюць з тваймі светлымі памкненнямі і ідэаламі. Тут ты дома. І гэтае асяроддзе спрыяе твайму развіццю, рэалізацыі тваіх здольнасцей, талентаў і праслаўлення Творцы Сусвету.

Два разы на месяц, у суботу, адбываюцца сустрэчы каталіцкай моладзі Берасця з парфіі Узвіжання Святога Крыжа. Спатканні праvodзяцца на Рэчыцы ў манастыры законных сясцёр кармэлітанак. Моладзь дзеліцца сваімі думкамі, спрабуе паразважаць на супрэчлівія і "набалелыя" тэмы. Усё

гэта, канешне ж суправаджаеца малітвой, спевамі рэлігійных песень пад гітару (аказваеца, сярод нас, ёсьць шмат творчых шмат асоб), ямаху, нават піяніна.

Найчасцей сустрэчы заканчваюцца гарбатай, праглядам цікавага фільма і яго абмеркаваннем, ці танцамі на вуліцы і шашлыкамі. Але самае цудоўнае – сяброўская атмасфера, што робіць нават самага сцілага ўдзельніка сустрэч "свайм". Сустрэчы каталіцкай моладзі дапамагаюць адчуць еднасць і сілу, што дае згуртаванне вернікаў. Тады адчуваеш

сябе не адзінокім у сваіх думках, справах, сваёй мэце служэння дабру і справядлівасці.

Цудоўна, што ёсьць такія спатканні, бо праз іх, на мой погляд, можна не толькі пазнаёміцца з іншымі маладымі шукальнікамі праўды, зразумець іх, але і ўбачыць сябе з другога боку, раскрыць свае таленты, а таксама знайсці адказы на пытанні, якія даўно хвялююць і не даюць спакою. Таму ўсіх, каго зацікаўі гэты артыкул, і, хто хоча таксама далучыцца да сустрэч, шчыра запрашаем і чакаем.

Марына ВАЛАСАР

ВЕРШЫ МАРЫНЫ ПАНІШАВАЙ

Пакліканне

Ты паклікаў
закінуць сеци..
Бласлаўленнем
сцярог мяне.
Колькі ж такіх,
адкажы, у свеце,
Што забудуцца пра
сябе?..

Ты паклікаў
закінуць сеци..
Ты даверыў нам
Цела і Кроў..
Каб Твае
ўзмацняліся дзеци,
Падымаючыся з
грахоў.

Табе давяраю

Калі сонца хаваеца
яснае,
Калі цемра зямлю
ахінае,
Калі ўсё нетрывае
крышыцца –
Не баюся! Табе
давяраю..

Калі свет зноў
турбуе і цешыцца,
Што я ледзьве жыву,
моц губляю..
Калі думкі – зацяထыя
ворагі.. –
Не баюся! Табе
давяраю..

І з сабою калі не
згаджаюся,
Калі ў роспачы сэрца
трываю..
Калі ўсе адварнуцца,
забудуцца –
Не баюся! Табе
давяраю!

Бо не знікне Твой
Голос – ратунак мой,
Бо Цябе аднаго
адчуваю..
Ты – мой светач
уначы, Ты –
прытулак мой.
Не баюся! Табе
давяраю...

У пятніцу

Сонечнай раніцай
у пятніцу
Мітусня навокал
Столькі ілжы
Сонечнай раніцай
У пятніцу
Бога ўспомню я
На крыжы

Усё змяняеца
Адкрываеца
Перайначваеца так,
што не кажы!
.....

Толькі Ты адзін
Як заўжды
У пятніцу
Паміж небам-зямлёй
вісіш...

SĄ WŚRÓD NAS

W życiu codziennym często boimy się ludzi niepełnosprawnych. Spotykając ich nie wiemy, jak się zachować. Gubimy się, próbujemy ich unikać lub po prostu nieauważamy, jak gdyby nas to nie dotyczyło. A jeszcze bardziej boimy się takich dzieci, bo widok niepełnosprawnego dziecka boli nas jeszcze bardziej.

Ale kiedy trafiasz do domu dla dzieci upośledzonych, do takiego jak w Ignacowie, nie możesz już przejść obojętnie obok takiego dziecka, spotykasz się z nim twarzą w twarz, musisz ją poznać. Ty wchodzisz w ich świat, a one wchodzą w twój. Spędzając z nimi czas zachwycaś się, bo one są niezwykle otwarte i proste, gotowe bezinteresownie dzielić z tobą swoją radość, dobroć, spokój, uśmiech. Niektóre z nich nie potrafią mówić

albo mają z tym problemy, ale ty nie odczuwasz tego, bo gestami, uśmiechem całkowicie to uzupełniają. I chociaż wiele muszą się natrudzić, chociaż ich życie to trud od rana do wieczora, one są bardzo szczęśliwe.

Tak na prawdę, nie tylko dzieci potrzebując ciebie, ile ty je potrzebujesz. I to właśnie od nich możesz wielu rzeczom się nauczyć.

ze swojej codzienności, a wchodzisz do zupełnie innego świata – świata tych dzieci. A na swój świat patrzysz od zewnętrz, i widzisz, że jest pokryty warstwą egoizmu, obojętności, faryzeizmu i okrucieństwa.

Czasu spędzonego z upośledzonymi dziećmi nie da się zapomnieć. Zostawia to wyraźny ślad w twojej pamięci, dotyka dna twojego serca, zmusza do refleksji nad życiem.

Jesteśmy bardziej dzięczni Bogu za ten wyjazd do Ignacowa w Polsce, za możliwość przebywania z dziećmi, za to że są ludzie, którzy z nimi pracują i o nie się troszczą.

Anżela

CHORĄŻEWSKA,
Aleksander
SKASKIEWICZ,
Hanna RUSAWUK

Wśród nich zrzucasz wszystkie maski i stajesz się sobą, bo nie przyjmą twojej maski. Potrzebują ciebie prawdziwego. Dzięki tym dzieciom przełamujesz bariery, o których nawet nie wiedziałeś, że je masz.

W tym domu w Ignacowie miłosierdzie przestaje być teoretyczne, a staje się praktyczne. A to jest co innego. Ty wchodzisz

POLSKA SZKOŁA SPOŁECZNA W BRZEŚCIU

Polska Szkoła Społeczna w Brześciu jest dumą Oddziału ZPB. Szkoła działa od września 1988 r. Założycielką szkoły jest Alina Jaroszewicz – prezes Brzeskiego Oddziału Związku Polaków na Białorusi. Za 23 lata przez szkołę przeszło ponad 2300 uczniów. Blisko 800 absolwentów studiowało lub studiuje na wyższych polskich uczelniach, corocznie do nauki w szkole przystępuje ponad 300 dzieci i młodzieży.

W szkole pracuje 10 nauczycieli, większość z nich to jej absolwenci, którzy ukończyli studia magisterskie w Polsce. Dyrektorem szkoły jest Alina Jaroszewicz. W roku 2008 podczas

obchodów jubileuszu 20-lecia Polskiej Szkoły Społecznej zostało nadane imię Ignacego Domeyki oraz dokonano poświęcenia sztandaru Szkoły. Kadra pedagogiczna Szkoły, jak

i współpracownicy należą m. in. do Światowej Rady Badań nad Polonią i Światowej Korporacji Domeyowskiej.

Głównym celem działalności Polskiej Szkoły Społecznej jest odrodzenie świadomości narodowej i aktywności społecznej Polaków Brześcia, propagowanie języka polskiego, odrodzenie i rozwój polskiej kultury narodowej na przeoranej

przez sowiecką indoktrynację glebę.

Kierunki działalności

Kierunki działalności Polskiej Szkoły Społecznej wynikają z inicjatyw promowania i popularyzacji kultury polskiej. Za dwadzieścia lat istnienia szkoły zrealizowane zostały: coroczne kursy metodyczne dla nauczycieli, olimpiady języka polskiego ➤

konkursy plastykowe i plenerowe, warsztaty artystyczne, dni polskiej kultury, tygodnie filmu polskiego, wystawy i prezentacje, prelekcje polskich naukowców z KUL na wyższych uczelniach Brześcia, programy w Radiu Brześć. Na początku lat 90- ch w szkole odbywała się katechizacja dzieci i młodzieży Brześcia i okolic. Nauczycieli i uczniowie PSS w Brześciu wraz z Klubem Polskim w Brześciu zorganizowali 5 festiwali „Brzeska jesień z polską piosenką”, Polsko - Białoruski Festiwal Sztuki Współczesnej (1999), Międzynarodowy Festiwal Młodych Wokalistów im. S. Moniuszki pod patronatem prof. Marii Foltyn (2001), Międzynarodowy Festiwal „Z piosenką dla Europy” (2004). Młodzi wokaliści Zespołu „Polesia Czar” prezentowali swoje talenty w Polsce, w Niemczech, we Francji, we Włoszech. 30 maja 2000 roku śpiewali dla Ojca Św. Jana Pawła II w sali Klementyńskiej w Watykanie oraz w Bazylice Św. Piotra.

Wychowanie młodych patriotów

Polska Szkoła Społeczna przyczyniła się do upamiętnienia śladów polskiego patriotyzmu, rekonstrukcji polskich grobów, prac remontowo-porządkowych na cmentarzach polskich w Brześciu, odsłonięcia tablic pamiątkowych i krzyży, udokumentowania działalności Związku Obrońców

Wolności (ZOW) – Polskiej organizacji patriotycznej, działającej na Polesiu w latach 1945-1948.

W roku szkolnym 2007/2008 trzy uczennice szkoły oraz 2 nauczycieli uczestniczyły w programie edukacyjnym IPN „Opowiem ci o wolnej Polsce”. Głównym celem programu było dotarcie do świadków historii, którzy mogliby przekazać informacje dotyczące ich życiowych doświadczeń z czasów najnowszej historii. Relacje te mogą istotnie wzbogacić obraz współczesnej historii, szczególnie dzieje miejscowości społeczności, które były w czasach radzieckich przedstawione tendencyjnie. W ramach poszukiwań powstała bibliografia odnosząca się do historii ZOW-u, która stała się podstawą scenariusza filmu „Był taki czas...”, przygotowanego

przez uczennice w ramach projektu. Film ten może posłużyć jako pomoc edukacyjna na lekcjach historii oraz być źródłem wiedzy o powojennych losach Polaków, którym przyszło żyć w ZSRR oraz w wyjątkowo okrutnych warunkach walczyć o swoją godność. W roku szkolnym 2009/10 młodzi historycy Polskiej Szkoły Społecznej przygotowali kolejne wywady z członkami Związku Obrońców Wolności i film o członkini ZOW Ariadnie Teleman z Kobrynia „Cieszę się, że nie załamałam się...”. W roku 2010/11 uczniowie i nauczyciele rozpoczęli pracę nad filmem o Ryszardzie Snarskim – następcy ZOW w Brześciu i patronie II Drużyny Harcerskiej im. Ryszarda Snarskiego w Brześciu działającej przy Polskiej Szkole Społecznej.

Każdego roku uczniowie PSS wyjeżdżają na letnie obozy edukacyjne i kolonie. Młodzież uczestniczy w pielgrzymkach religijnych do sanktuariów w Rzymie, Monte Cassino, Padwie, Asyżu, Częstochowie, Kalwarii Zebrzydowskiej, Wadowicach, Łahiszynie, Budławiu, a także bierze udział w spotkaniach Taize.

Rozwój zainteresowań

Polska placówka edukacyjna organizuje życie uczniów i miłośników polskości według ich zainteresowań. Przy Szkole działają: Klub miłośników języka polskiego i kultury, Klub młodych historyków, II Brzeska Drużyna Harcerska im. Ryszarda Snarskiego, teatrzyk dziecięcy „Tarabuk”, zespoły młodzieżowe „Tacy młodzi” i

„Jedność”, chór „Zgoda”, Klub Sportowy „Sokoł”, Klub Filmu Polskiego, biblioteka polska.

W roku szkolnym 2010/11 Polska Szkoła zorganizowała liczne konkursy, celem których była jak aktywizacja procesu naukania, tak i integracja klas poprzez „zdrową” rywalizację. Wśród nich konkurs „Czy znaś swoje miasto?”, konkurs pieśni patriotycznej, „Wieczór Kolęd”, konkurs poezji śpiewanej i inne. Tylko w konkursie pieśni patriotycznej wzięło udział 16 grup. Pierwsze miejsce zostało przyznane harcerzom drużyny im. Ryszarda Snarskiego za artystyczne śpiewanie pieśni „Płonie ognisko”, a nagrodą za I miejsce był wyjazd do Muzeum Powstania

Warszawskiego w dniu 22 stycznia 2011 r.

Popularność Polskiej Szkoły w Brześciu rośnie, aktywizuje się działalność klubów i stowarzyszeń, rola których i nadal będzie wzrastać, bo dają one możliwość zaspakajania na dobrym poziomie potrzeb

edukacyjnych, kształcenia osobowości, na poszukiwanie wspólnot alternatywnych, stwarzają szanse dla jej członków na wyjazdy i wymiany, konferencje naukowe, na festiwale i rajdy, turnieje i mecze poza granicami kraju. Działalność ta podnosi

poziom jej uczestników, wychowując w nich cechy liderów, także wpływa pośrednio i na miejscowe środowisko, staje się pozytyczną i atrakcyjną formą wzbogacenia miejscowych społeczeństw.

Hanna PANISZEWA

АД ПРАДЗЕДАЎ СПАКОН ВЯКОЎ...

Чарнаўчыцы – вёска ў 18 км на поўнач ад Берасця, 7 км ад Чыгуначнай станцыі Матыкалы, дзе ў старажытнасці праходзіў тракт з Берасця на Камянец, у Белавежскую пушчу. Таксама ў 1609 г. праходзіла праз Берасце і Чарнаўчыцы дарога з Любліна да Вільні. Назва вёскі паходзіць ад прозвішча “Чарнаўчыц”, бліжэй невядомага.

Вялікая спадчына засталася нам, жыхарам вёскі Чарнаўчыцы, ад наших продкаў. Сення цяжка ўявіць нашу вёску пяцьсот гадоў назад. З моманту іх

заснавання да сённяшніх дзён, на жаль, амаль нічога не засталося. Але ў лепапісах засталіся ўспаміны пра вёску, якія адносяцца да 15 стагоддзя. Гісторыя захавала імёны першых уладальнікаў мястэчка Няверы Ваўчкевіча, Іашкі Ільініча, Мікалая Крыштафа Радзівіла.

Шматпакутная нашая зямля, колькі яна перажыла! Але ўсё ж яна пакінула нам напаміненні пра сябе і тых, хто жыв на гэтай зямлі. Я маю на ўвазе вядомы помнік архітэктуры касцёл Святой Троіцы ў Чарнаўчыцах,

які, па звестках, быў заснаваны ў 1583 годзе. Гэта ўнікальны помнік беларускай архітэктуры стыляў познай готыкі і рэнесансу. Гісторыя касцела вельмі вялікая, загадковая і цяжкая. Але хочацца сказаць, што нягледзячы ні на што, ні на войны, ні на прыгнёт, ні на хваробы і нават смерць, людзі захавалі сваю святыню, змаглі зберагчы тое, чым мы цяпер па праву можам ганарыцца. А самае галоўнае – не страцілі веру, веру ў Бога. Менавіта гэта заслугоўвае самай сардечнай і шчырай

павагі. Святары таксама служылі Богу аддана, з усёй душой і дабрынёй свайго сэрца. Першым святаром чарнаўчыцкай парафіі быў М. Лявіцкі, а калі ксёндз памёр, то ў парафіі налічвалася ўжо 1900 душ. Пасля смерці кс. Лявіцкага пробашчам стаў В. Хвайніўскі. Пра яго вядома толькі тое, што ён арганізаваў Унію Жывога Ружанца і Архібрацтва Ганаровай Варты Найсв. Сэрца Езуса. Ксёндз вёў будоўлю плябаніі і гаспадарчых пабудоў. Але з прыходам

савецкіх войск салдаты выгналі ксяндза і занялі плябанію. Каб пазбегнуць рэпрэсій, ксёндз быў тайна вывезены ў Тэрэспаль. Пасля вайны вернікі началі рабіць рамонт святыні. На Каляды адправіць Св. Імшупрыехаў кс. Антоні Грыбоўскі, які на той час меў 39 гадоў. Яму недзе было пасяліцца і прытулак яму дала сям'я Гладышэўскіх, дзе ён пражыў 42 гады. У 1950-я гады началіся рэпрэсіі супраць святароў. У небяспечы быў і кс. Антоні. Аднак, як сцвярджае парафіянін з Чарнаўчыц У. Шкута, падчас II сусветнай вайны Грыбоўскі давамог схавацца палітруку, які пазней працаваў у органах НКУС у Менску. Дзякуючы гэтаму, кс. Грыбоўскі пазбег рэпрэсій у час ваяўнічага атэізму. Таксама пра-
башч ездзіў па святынях і ратаваў літургічныя рэчы. У 1960-я гады савецкімі актывістамі-бязбожнікамі была знішчана капліца Св. Сафіі, якая была пабудавана ў XVIII ст. на знак падзякі жыхароў вёскі за цудоўнае спыненне эпідэміі халеры.

Кс. Антоні Грыбоўскі шмат зрабіў за сваё жыццё пры касцёле. 11 кастрычніка 1988 года ён адышоў да Бога. Пасля смерці ксёндза парафіяй апекаваўся кс. С. Лазар, затым кс. М. Варанецкі з Ружан, кс. Каласоўскі з Нясвіжу, кс. Т. Альшэўскі з Берасця. Перад Божым

Траецкі касцёл у Чарнаўчыцах (від збоку).

Нараджэннем 1988г. у парафію прыехаў кс. Збігнеў Кароляк, які начаў аднаўляць выгляд касцёла. Быў адноўлены алтар Св. Яна Непамуцэна, устаўлены новыя жалезныя рамы з каляровага шкла ў выглядзе крыжа. А таксама быў зменены дах і атынкавана вежа і агароджа. Ксёндз арганізоўваў пілігрымкі. У 1994 г. катэхізацыяй дзяцей і моладзі ў парафіі начала займацца с. Эўзебія. Кс. Збігнеў унёс вялікі ўкладу адраджэнне веры і касцёла ў такі складаны перыяд рэлігійнай "вясны" на Беларусі.

7 студзеня 1997 года кардыналам Казімірам Свенткам арцыбіскупам, мітрапалітам Мінска-Магілёўскім, адміністрацірам Пінскай дыяцэзіі

быў прызначаны пробашчам кс. Павел Халяўкін, які нарадзіўся 23 сакавіка 1966 г. у Гомелі у каталіцкай сям'і. У 1990 годзе ён паступіў у Вышэйшую Духоўную Семінарыю ў Гродна, якую скончыў у 1996 г. Святарская пасвечанне атрымаў з рук Яго Эмінэнцыі кардынала Казіміра Свентка ў Пінскай катэдры. Да прызначэння ў Чарнаўчыцы працаваў у парафії Новая Мыш Баранавіцкага раёну". Пасля прыезду ў Чарнаўчыцы кс. Павел, не маючы, дзе жыць, бо плябанія была забрана пад музычную школу, вымушаны быў ісці на кватэру аднаго з вернікаў (сп. В. Васілеўскага). У трохпакаёвой кватэры толькі адзін пакой быў прыстасаваны да жыцця.

Пазней вернікі зрабілі там невялікі рамонт, дзе кс. Павел пражыў 2 гады. 11 студзеня 1997 г. кс. Павел адправіў першую святыню імшу ў Чарнаўчыцкай парафіі. Зімой 1997 года ў парафіі распачалася калядная візітацыя, з давамогай якой кс. Павел бліжэй пазнаёміўся з вернікамі. За часы савецкага рэжыму касцельная дакументацыя была цалкам занядбана. Трэба было ўсё аднавіць. Былі набыты літургічныя кнігі, лекцыянары, складзена парафіяльная картатэка. Была адрамантавана старажытная фізгармонія, якая захоўвалася ў вернікаў. Быў устаноўлены новы жалезны табернакулюм, прывезены з Нямеччыны. У Вялікодную

➤ пятніцу 1997 г. перад уездам у Чарнаўчыцы быў устаноўлены дубовы крыж з выявай Хрыста. Выраблены быў мясцовым майстрам з в. Чэрні – Арсенiem Доўбікам. Крыж быў працэсійна перанесены праз усю вёску пры масавым удзеле вернікаў і ўстаноўлены. Пад крыжам кожны вернік паклаў свой камень у знак аддання святога жыцця ў рукі збаўцы. У 1997 г. вялікапосныя рэкалекцыі адправіў кс. А. Бародзіч з Гродзенскай дыяцэзіі. Перад пасхай у 1997 г. былі наведаны з пастырскай паслугай усе хворыя і састарэлыя парафіяне ў Чарнаўчыцах і аддалёных вёсках. Утрайні 1997 г. была адноўлена дзейнасць гуртка св. Ружанца. Таксама ў траўні адбылася працэсія Божага Цела. У чэрвені парафія ўрачыстасць сустракала фігуру МБ Фацімскай. Летам 1997 г. на калія касцёла быў зроблены парадак, вывезена смецце і рэшткі адатынкоўкі касцёла. Усе старыя рыштаванні былі папілены на дровы. Былі зроблены новыя сходы ў малой вежы. Унутры вялікай вежы былі заменены некаторыя драўляныя канструкцыі і ўмацаваны 2 невялікія званы, якія былі знайдзены ў сметніку за касцёlam. 2 ліпеня 1997 г. адбылася першая пілігримка чарнаўчыцкіх вернікаў у санктуарый МБ Будслаўскай. 7 верасня 1997 г. парафія

Кс. Вінцэнты Хвайноўскі

адзначала свята дажынак, да гэтага дня была закончана рэстаўрацыя і пазалота алтара МБ Вострабрамскай, якую зрабіў майстар з Гомеля Яўген Адамчык. У той самы час былі паставлены новыя дубовыя дзвёры, якія вырабіў майстар Арсеній Доўбік.

На свята Ўсіх Святых 1997 г. адбылася ўрачыстая працэсія да могілак, дзе сабралася вялікая колькасць вернікаў на набажэнства па памерлых. У час Адвенту дзеци і моладзь парафіі актыўна прыходзілі на раратныя набажэнствы, якія былі спалучаныя з катэхэзай для іх. Адвентовыя рэкалекцыі праводзіў кс. Андрэй Бародзіч. У дзень св. Мікалая 50 дзяцей мясцовых парафіянаў атрымалі падарункі.

Да свята Божага Нараджэння 1997 г. моладзь пад кіраўніцтвам сястры Эўзебіі з закону кармілітак падрыхтавала сцэнку-прадстаўленне на тэму нараджэння

Дзіцяткі Езуса.

1998 год быў распачаты з каляднай візітацыі сем'яў вернікаў, якая была спалучаная з душпаstryскімі гутаркамі. Падчас Вялікага посту 11 красавіка 1998 г. быў устаноўлены крыж у в. Вялікая Турна, дзе адпраўлялася Св. Імша, якая сабрала вельмі багата вернікаў, як каталікоў, так і праваслаўных. Велікапосныя рэкалекцыі ў парафіі праводзіў кс. Генрык Тэлеман. 1 траўня 1998 г. пасля шматлікіх патрабаванняў пробашча і вернікаў мясцовыя ўлады перадалі парафіі будынак старой плябаніі. Стан будынка быў ужо аварыйны. З тэрыторыі плябаніі было вывезена 40 машын смецця і напілавана 7 машын дроў з дрэў і кустоў, што раслі на тэрыторыі плябаніі. З таго моманту пачалося будаўніцтва гаражоў і невялікай прыбудовы, накрытай двухсхільным дахам. На паддашы гэтага будынка кс. Павел пражый амаль 3 гады. Увесе траўні 1998 г. парафіяне актыўна бралі ўдзел у маёвых набажэнствах у гонар Багародзіцы. Пачалася перэгрынацыя фігуркі Маці Божай Фацімскай па хатах вернікаў. 11 чэрвеня 1998 г. адбылася працэсія на свята Божага Цела па в. Чарнаўчыцы, у вёсцы было ўстаноўлены 4 алтары: калія хаты сп. Дунько, на месцы былога капліцы св. Сафіі, на могілках і ля касцельнай

Кс. Антоній Грыбоўскі

брамы. 15 чэрвеня 1998 г. было распачата будаўніцтва каплічкі Маці Божай Беззаганнага Зачацця на супраць плябаніі ў Чарнаўчыцах. Драўляную канструкцыю каплічкі выканану з дуба майстар з в. Амеліна Голубеў. 18 чэрвеня 1998 г. у касцёле Святой Тройцы ў Чарнаўчыцах адбылася прыміцыя кс. Аляксандра Тарасевіча. 19 чэрвеня 1998 г. адбылося асвячэнне каплічкі Маці Божай Беззаганнага Зачацця і адданне ўсяго будаўніцтва парафіяльнага дома пад апеку Маці Божай. 2 ліпеня адбылася пілігримка вернікаў парафіі да Будслава. Разам з ксяндзом-пробашчам П.Халяўкіным і сястрой Эўзебіяй з закону кармілітак, якая працавала катэхэткай у Чарнаўчыцкай парафіі ў ёй бралі ўдзел 50 вернікаў. У ліпені быў адноўлены памятны крыж Брацтва Св. Ружанца з 1908 г. у в. Вялікая Турна, адбылася Св. Імша, у якой бралі ўдзел

**Выява парафіяльной пячаткі п. XIX ст.
(МБ Чарнаўчыцкая, мал. кс. Грыбоўскага)**

сёстры кармеляткі і вялі-
кая колькасць вернікаў-
католікоў і праваслаўных.
Пачалася перэгрынацыя
Вялікага Ружанца па хатах
вернікаў. Таксама шмат
праваслаўных бралі ру-
жанец да сваіх хатаў для
малітвы. У верасні 1998
г. у Чарнаўчыцкай па-
рафіі клерыкі з Вышэйшай
духоўнай семінарыі ў Го-
радні праводзілі сустречу
для моладзі. Восен-
ню 1998 г. распачалася
будаўніцтва гаспадарчых
пабудоў плябаніі і но-
вай агароджы для мо-
гілак. Свята Дажынак
1998 г. сабрала вялікую
колькасць вернікаў. На
ўрачыстасцях з нагоды
свята Дажынак у касцёле
Святой Тройцы разам з
католікамі прысутнічалі
2 праваслаўныя
святары а. Іван і а. Ігар,
якія аблугоўваюць
праваслаўных вернікаў
у Чарнаўчыцах. 12-

22 кастрычніка 1998 г.
адбылася пілігрымка
вернікаў Чарнаўчыцкай
парафіі ў Рым на святка-
ванне 20-гадовага юби-
лею Пантыфікату Яна
Паўла II. Ад парафіі разам
з ксяндзом-пробашчам
П. Халаяўкіным у ёй
удзельнічалі 12 чала-
век. 1 лістапада ў дзень
Усіх Святых адбылася
ўрачыстая працэсія на
могілкі і набажэнства за
памерлых. У час адвен-
ту адбыліся раратныя
набажэнствы, у якіх
прымалі ўдзел два дзя-
сяткі маладзёнаў.
Адвентовыя рэкалекцыі
правёў кс. Генрык
Тэлеман з в. Асавая Сто-
лінскага р-на. Да канца
году на будынку касцёла
былі ўстаноўлены
вадасцёкавыя трубы. На
пачатку 1999 г. адбылася
калядная візітацыя сем'яյ
парафіянаў з пастырскай
размовай. У час калядаў

моладзь парафіі з зоркай
хадзіла па вёсцы. Спявалі
калядныя песні і прымалі
ахвяры на будаўніцтва
парафіяльнага дома. У
студзені 1999 г. ў храме
быў змешчаны асвячаны
абраз «Езус у калос-
сах», напісаны маслам
на палатне майстрам-
католікам Яўгенам
Адамчыкам з Гомеля.
15 сакавіка 1999 г. вер-
нікі парафіі бралі ўдзел
у Кангрэсе паклікання, які
праходзіў у Берасці.
Велікапосныя рэкалекцыі
у парафіі праводзіў кс.
Аляксандр Тарасевіч
з Мінска. У велікодны
час былі адведаны ўсе
навакольныя вёскі, дзе
жывуць састарэлыя па-
рафіяне. На парафіяль-
нае свята Тройцы былі
асвячаны два новыя
дубовыя канфесіяналы,
якія былі зробленыя ў
Бялай Падлясцы (РП),
дзякуючы дапамозе
прападоўшчыка Ліпняцкага. У
чэрвені 1999 г. распача-
лася будаўніцтва кап-
лічкі Маці Божай ка-
ля дома сп-ва Дунько. З
чэрвеня адбылася
ўрачыстая працэсія па
вёсцы Чарнаўчыцы з
нагоды свята Божага
Цела. Было зробленыя 4
алтары. 17 ліпеня 1999 г.
адбылася душпастырская
візітацыя Яго Эмінэнцыі
кардынала Казіміра
Свёntка. На ўрачыстай
святоі Імшы, якую ён
цэлебраваў для вернікаў,
парафіі прысутнічалі
ксяндзы Берасцейска-
га дэканата. У памяць
аб візітацыі кардынал
пакінуў ружанец, на

якім моляца ўдзельнікі
гуртка св. Ружанца.
Былі прагледжаны ўсе
касцёльныя документы,
на якіх свой подпіс
паставіў кардынал. На
заканчэнне візітацыі ксян-
дзом кардыналам была
асвячана каплічка св.
Юзафа, якую пабудавала
спадарства Дунько каля
сваёй хаты. У 1998 г. была
разабрана старая пляба-
нія, і на гэтым месцы была
падрыхтавана пляцоўка
пад будову новай. Праз
год, калі быў зроблены
праект бр. Бэлей (SVD)
у Баранавічах, пачалося
ўзвядзенне новай пляба-
нії. На працягу года вер-
нікі набывалі матэрыялы
для пабудовы плябаніі.
Вясной 2000 г. на фунда-
менце, які прастаяў цэлы
год, працаўнікі з Украіны
пачалі ўзвядзіць сцены. У
тым самым годзе будынак
быў накрыты дахам з бля-
хі. Былі ўстаўлены вокны
і дзвёры. Унутры пляба-
нія была атынкавана і ў
некаторых пакоях пакла-
дзена падлога. У 2001 г.
кс. Павел пераехаў на но-
вое месца жыхарства.

Гэта стала ся
магчымым дзякуючы
самаахвярнай працы
пры будоўлі, шчодрас-
ці сэрца і няспыннай
малітве вернікаў па-
рафіі. Мы, парафіяне
Чарнаўчыцкага касцёла,
хочам сказаць вялікі
дзякі нашаму ксёнду
Паўлу Халаяўкіну за яго
шчырасць, самаадда-
насць і веру.

Марыя ДРАНЖКЕВІЧ

IMIONA ŚWIĘTYCH PATRONÓW

zachowały się krypty i budynki z czasów karolińskich. Od XVII w. relikwie świętej przechowują się w Osnabrück. Natomiast, w Alise-Ste-Reine do dziś, można zobaczyć sarkofag i łańcuchy Św. Reginy. Na obrazkach przedstawiana jest, jako młoda męczennica w koronie, z mieczem, krzyżem i z gołębiem.

Św. Regina z Alezji, dziewica. Patronka stolarzy, wzywana w przypadku zdraśnictw i chorób wenerycznych. Imię pochodzenia łacińskiego, od słowa regina - królowa. Oznacza dumna i wyniosła, jak królowa. Powstało w nawiązaniu do miana Regina Coeli, którym określa się Matkę Boską, Królową Nieba. Św. Regina żyła we Francji, w III w., w rodzinnym mieście Alise-Ste-Reine. Odmówiła ręki prefektowi Galii, nie chcąc wyrzec się wiary chrześcijańskiej, do czego była zmuszana przez narzeczonego. W związku z tym, jej ojciec paganin, wydał ją na śmierć. Kult ku czci męczennicy rozwinął się w Alise-Ste-Reine dopiero 620 r. Przypisywano Św. Reginie wiele cudów, jej grób stał się celem licznych pielgrzymek. W 854 r. domniemane relikwie Reginy przeniesiono do Flavigny-sur-Ozerain, gdzie z czasem również powstał ośrodek pielgrzymkowy. W celu przechowywania szczątków zbudowano opactwo, z którego do dziś

najlepszych nauczycieli. Opatrzność Boża sprawiła, że jednym z nauczycieli Barbary został chrześcijański mędrzec. Od niego dziewczyna usłyszała o nauce Chrystusa i przyjęła Chrzest Święty. Barbara tak umiłała Pana Boga, że dla Niego postanowiła żyć w czystości, rezygnując wyjścia za mąż za paganina. Gniew rodziny był straszny. Wobec dziewczyny zastosowano tortury. Ostatecznie Barbara została skazana na śmierć, ponosząc śmierć męczeńską. Tradycja głosi, że przed śmiercią Barbara modliła się, żeby nikt, kto poprosi ją o wstawiennictwo w ostatniej godzinie swego życia, nie umarł bez spowiedzi świętej. W ten sposób Św. Barbara stała się patronką umierających. W VI w. cesarz Justynian sprowadził relikwie świętej do Konstantynopola, w 1108 r. umieszczono je w Kijowie, gdzie znajdują się do dnia dzisiejszego. Część relikwii przechowywana w Tarcello, w kościele Św. Jana Ewangelisty. W ikonografii Św. Barbara jest przedstawiana w dość stojącym odzieniu, często z nakrytą głową, dla podkreślenia jej szlachetnego pochodzenia, ma na sobie płaszcz. W rękach trzyma palmę męczeństwa z mieczem, którym została ścięta i kielich z Najświętszym Sakramentem. Obok widnieje wieża, w której była więziona.

Św. Edward Męczennik, patron Anglii. Imię pochodzenia staroangielskiego, co tłumaczy się, jako strażnik pomyślności. Edward Męczennik był królem Anglii (975 - 978). Według kronik wiadomo, że to był młody mężczyzna o wielkiej pobożności. Prowadził prawowierne, dobre i świętę życie. Ponad wszystko umiłował Boga i Kościół. Za panowania Edwarda nastąpiła reakcja przeciw prochrześcijańskiej polityce jego ojca. Król stanął w tym sporze po stronie Kościoła, co spowodowało, że mógł doszli do porozumienia z macochą Edwarda i podjęli decyzję o odzunięciu go od władzy. W 978 r. podczas polowania król został zabity, a ciało ukryto w lesie. Niedaleko, od

miejscu zbrodni mieszkała ślepa od urodzenia kobieta. Nocą, po zabójstwie króla, ujrzała jasne światło. Krzyknęła: „Panie, zmiluj się!”, i nagle odzyskała wzrok. Ona odnalazła ciało zamordowanego króla. Na miejscu cudu stoi obecnie, kościół pod wezwaniem Św. Edwarda. Grób króla rychło stał się miejscem licznych pielgrzymek i cudów. W 1001 r. Kościół katolicki ogłosił go świętym. W ikonografii Św. Edward Męczennik ukazywany jest z koroną na głowie w długiej,

królewskiej szacie. Jego atrybutami są: sztylet, puchar z węzem.

Św. Roman Jurajski, opat. Imię pochodzi od łacińskiego słowa romanus - rzymski, którym początkowo określano kogoś

związanego z Rzymem. Św. Roman urodził się ok. 400 r. we francuskich górzach Jura. Był uczniem opata Sabina z Ainay. Jako 35-letni, dojrzły mężczyzna postanowił udać się na pustkowie i zakosztować życia samotnego w modlitwach. Udał się w dziewicze lasy Jury i tam osiadł jako pustelnik. Niedługo potem dołączył do niego młodszy brat Św. Lupicyn, a potem coraz liczniejsi uczniowie. Tak, powstał w Galii pierwszy klasztor – Saint-Claude. Na synodzie w Besançon, ówczesny metropolita Hilary wyświęcił opata Romana na

kapłana. Napływ kandydatów do klasztoru był tak duży, że założono kolejne dwa ośrodki. Życiorysy Św. Romana wspominają, że święty miał dar czynienia cudów. Między innymi, w czasie pielgrzymki do grobu Św. Maurycego w Agaunum, uzdrowił dwóch trędowatych. Zmarł opat Roman w 464 r., zwierząc swojemu bratu zwierzchnictwo i opiekę nad założonymi przez siebie klasztorami. Obecnie jego szczątki spoczywają w St. Romain-de-Roche.

Igor DZIEMJANIUK

ЮБІЛЕЙ КАРАНАЦЫІ МАЦІ БОЖАЙ БРЭСЦКАЙ

У 2011 годзе спаўняецца 15 гадоў з дня каранацыі цудоўнага абраза Маці Божай Брэсцкай, якая адбылася 30 чэрвеня 1996 года.

«Сведкамі гэтай падзеі сталі тысячы вернікаў з Беларусі і суседній Польшчы. У святочных урачыстасцях ўдзельнічалі кардынал Казімір Свентэк і нунцый Апостальскай Сталіцы арцыбіскуп Дамінік Грушоўскі. Прадстаўнік Апостальскай Сталіцы зачытаў спецыяльнае брэве Папы. «...Згодна з пастановай Кангрэгациі па справах Культу Божага адпраўлення Сакрамэнтам, якія лічым правамоцнымі, Нашай

Уладай апостальскай праціцеля Казіміра кардынала Святка ўпаўнаважаем, каб на гэты абрэз ад Нашага імя і з Нашым ушанаваннем каштоўную ўсклаў карону згодна з прадпісаным абрацам літургічным. Маєм вялікую веру, што ўсё тая, каторыя будуць той абрэз ушаноўваць, умацуюцца яшчэ болей у набажэнстве да Маці Божай. Няма ў гэтых адносінах ніякіх перашкодаў», – гаворыцца ў брэве, якое

было авшвешчана на трох мовах – на лаціне, па-беларуску і па-польsku. Супольна два іерархі прымацавалі да абрэза дзве кароны. Адну – над Немаўляткам Езусам, другую – над Багародзіцай. Хвалючая дзея закончылася... аплодысментамі. Ва ўрачыстай працэсіі абрэз быў абнесены ва-кол касцёла. Падчас урачыстай Святой Імшы Яго Эмінэнцыя кардынал Казімір прачытаў прынагоднае казанне, дзе асабліва спыніўся на ролі Панны Марыі ў

касцёльнай традыцыі і тэалогіі, а таксама на тым, якое месца Яна павінна займаць у душы і сэрцы кожнага верніка. «Пакутным шляхам прыйшла да нас Маці Божая Берасцейская. Добрыя людзі збераглі Яе для нашчадкаў. Дзякую Богу, розум вяртаецца да нас», – гэтыя думкі сталі асноўным ўказанні кардынала. Доўга пасля набажэнства не разыходзіліся святары і вернікі. Маліліся, спявалі дзякавалі Богу за ўчыненя ласкі...»

Паводле Эдварда Тарлецкага, *Наша Вера* 1(2)/1996

Redaktor naczelny: ks. Jerzy Chiniewicz

Redaktor techniczny: Hanna Paniszewa

Łamanie tekstu: Olga Brazińska

Korespondenci: Hanna Rusawuk,
Anżela Chorążewska,

Marina Wałasar, Julia Szelpuk,

Marina Paniszewa, Mikołaj Własiuk,

Maria Drągiewicz, Aleksander Skaskiewicz

Korekta: Irena Seliwan

Adres redakcji:

ul. Puszkińska 1-1, 224005 Brześć

e-mail: kikbresta_2004@mail.ru

Dofinansowano ze środków Senatu RP

dzięki pomocy Fundacji

„Pomoc Polakom na Wschodzie”

Nakład: 299 egz.